

lig. Vil man hjælpe Landarbejderen, maa man hellere gøre det straks og direkte og ikke give ham en Slags cacheret Gave, som maaske efter en Del Aars Forløb kan blive ham til væsentlig Ulejlighed og Byrde.

Den tredje betydelige Ændring, som er foretagen i Landstinget, drejer sig om det Bidrag, som Staten skal give, for at Loven kan blive gennemført. Det høje Ting vil erindre, at efter Regeringsforslaget var Statens Bidrag sat til 1,300,000 Kr. aarlig, dette blev her i Tinget forhøjet til 4 Mill. Kr. i 5 Aar, altsaa 20 Mill., men de 1,300,000 havde man ganske vist sat under Forudsætning af, at Kreditforeningerne ydede en stor Del af Laanet, og naar man opgav Kreditforeningerne, maatte man selvfølgelig ogsaa forhøje den Sum, som Staten skulde yde, naar man gik ud fra, at man ønskede det samme Antal Huse oprettet, som Landbokommissionen havde tænkt sig. Jeg vil her indskyde et Punkt, som hidtil vistnok ikke har været omtalt under Forhandlingerne, nemlig at man, naar man opgiver Kreditforeningens Medhjælp, ikke maa glemme i denne Lov at faa indført en Bevilling til Administrationsudgifter, som ganske sikkert ikke blive saa helt ringe. Det var jo en af Fordelene ved at benytte Kreditforeningerne, at man kastede Administrationsbyrden over paa disse. Hvor meget det vil blive, er vanskeligt at afgøre, men jeg skulde gætte paa en Snes Tusinde Kroner om Aaret, hvis Loven kommer i fuld Kraft. Det er et Punkt, som bør tages med, hvis Loven skal gennemføres. Hvad nu angaar selve Statsbidraget, da var mit Standpunkt i Landbokommissionen, at der ved Hjælp af Loven skulde kunne bygges omtrent et Hus i hvert Sogn om Aaret, og det er den samme Tanke, det høje Ting er gaaet ud fra her ved at sætte Bidraget til 4 Mill. Kr. i 5 Aar. Naar man sætter Husene til en Gennemsnitspris paa 4,000 Kr. — hvad jeg imidlertid betragter som vel højt — vil der kunne bygges 1,083 Huse, efter Kommissionens Forslag for 1,300,000 Kr., efter Folketingets Forslag for 4 Millioner. Landstinget har nedsat Summen til 1 Mill. Kr. om Aaret, og det vil sige, at der vil kunne bygges 312 Huse om Aaret à 4,000 Kr. Gaar man ud fra, at Gennemsnitsprisen ikke bliver fuldt saa stor, men noget mindre, kan man med et rundt Tal sige 350 Huse. Jeg har sagt i det andet Ting, at jeg finder, det er et lidt magert Tilbud. Jeg kunde have ønsket, at man havde været rede til at ofre en noget større Sum. Jeg

erkender, at det, at Kreditforeningernes Medhjælp er strøgen, ret naturligt maa medføre, at den Sum, som Staten skal ofre, bliver noget forhøjet. Det var jo en af Fordelene ved Kreditforeningerne, at Benyttelsen af dem formindskede Statens Udlæg. Men mener man, at Kreditforeningernes Medhjælp har saa mange Mangler, at man ikke ønsker den, maa man ogsaa tage Konsekvenserne deraf og nedsætte sine Fordringer noget med Hensyn til Husenes Antal. Men jeg har allerede bemærket, at jeg finder ca. 300 à 350 Huse om Aaret at være noget magert, og jeg skulde ønske, at man ved nærmere Forhandling kunde komme overens om dette Punkt.

Dette er de 3 Hovedvanskeligheder, som staa Tingene imellem. Jeg regner ikke det, at man i § 25 har indført, at Loven skal underkastes en Revision om 5 Aar, for en Hovedvanskelighed. Jeg haaber ikke, det skal støde paa for stor Modstand her i Tinget, saa meget mere, som det høje Ting jo i Virkeligheden ved at begrænse Statstilskuddet var noget inde paa den Tankegang at begrænse Lovens Varighed til 5 Aar. Det kan jo være rigtigt, at man her paa dette Omraade søger at høste Erfaringer, forinden man slaar endelig fast, hvorledes Loven skal se ud. Men netop dette, at man vil søge her paa disse Omraader at indhøste Erfaringer, bevirker efter min Opfattelse, at man saa meget lettere burde kunne komme hinanden i Møde for at faa et Resultat frem af Lovforslaget. Det tør vel slaas fast, at begge Ting omfatte Tanken i Lovforslaget med Sympati. Det er jo klart, at der her i Tinget endogsaa er meget varm Sympati for Sagen, og man har heller ingen Grund til at antage, at ikke ogsaa det andet Ting nærer varm Sympati for, at Lovforslaget bliver gennemført. Fordi der ved 3dje Behandling var 3 Medlemmer, der stemte mod Lovforslaget, er man ikke berettiget til at antage, at Tingets store Fler-tal ikke skulde ønske Forslaget gennemført, og da man nu er naaet frem til det Punkt, at man har accepteret den Tanke, som laa i Kommissionens Forslag, og Uoverensstemmelserne ere begrænsede til enkelte Punkter, forekommer det mig ikke, at Vanskelighederne ere saa store, at de ikke maa kunne overvindes. Ved et Forslag af en saa stor og indgribende social Betydning er det selvfølgelig forbundet med ret store Vanskeligheder at finde en Grundform for selve Forslaget, og der er jo ogsaa fra forskellige Sider fremkommet en